

ПРОФЕСОРУ ЯРЕМІ САВУЛІ – 70 РОКІВ

Колектив факультету прикладної математики та інформатики, колеги, учні та наукова громадськість Львова відзначають 70 ліття з дня народження і 45 років наукової та педагогічної діяльності Заслуженого працівника освіти України, Заслуженого професора Львівського національного університету імені Івана Франка, академіка – засновника Академії вищої школи, доктора фізико-математичних наук, завідувача кафедри прикладної математики Львівського національного університету імені Івана Франка Савули Яреми Григоровича.

Ярема Григорович Савула народився 14 травня 1946 р. у місті Стрию Львівської області у родині українських інтелігентів. У 1969 р. закінчив з відзнакою механіко-математичний факультет, а в 1972 р. аспірантуру на кафедрі прикладної математики Львівського університету імені Івана Франка. З 1972 р. працює в університеті. У 1973 р. захистив кандидатську дисертацію, а в 1986 р. – дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора фізико-математичних наук. У 1989 р. Я.Г. Савулі присвоїли звання професора кафедри прикладної математики, у 1991 р. – Заслуженого професора Львівського національного університету імені Івана Франка. У 1996 – 2015 р. очолював факультет прикладної математики та інформатики. Указом Президента України від 10 жовтня 2011 р. Я.Г. Савулі присвоїли звання Заслуженого працівника освіти України.

Основні наукові результати, які отримав доктор фізико-математичних наук, професор Я.Г. Савула, належать до галузі комп'ютерного моделювання. Значна частина його досліджень присвячена моделюванню й оптимізації фізико-механічних полів у неоднорідних середовищах. У його наукових працях запропоновано підходи до числового аналізу та оптимізації оболонкових конструкцій складної геометрії, до побудови гетерогенних математичних моделей теорії пружності і теорії тепломасоперенесення. Я.Г. Савула досліджував також проблеми моделювання біологічних та екологічних систем. Ярема Григорович, започаткувавши у 1974 р. науковий семінар “Метод скінченних елементів”, став піонером на теренах колишнього Радянського Союзу з розвитку ідей і прикладних застосувань перспективного методу числового моделювання.

Савула Я.Г. автор чотирьох монографій, має понад двісті наукових статей, багато посібників і підручників. У 80-х роках XIX ст. як продовження досліджень, які проводили на кафедрі прикладної математики Львівського університету з механіки

деформівного твердого тіла під керівництвом професора Н.П. Флейшмана, Я.Г. Савула створив наукову школу “Чисельне моделювання та оптимізація фізико-механічних полів”. Основна ідея розвитку нового наукового напрямку – використання чисельних методів (різних варіантів методів скінченних елементів і граничних елементів) і комп’ютерної техніки до розв’язування різноманітних проблем механіки суцільного середовища. У рамках створеного ним наукового напрямку та під його керівництвом захистили кандидатські дисертації: Г. Шинкаренко, І. Дияк, І. Муха, М. Щербатий, М. Копитко, П. Вагін, А. Дубовик, О. Коссак, І. Будз, Н. Паук, В. Кухарський, Л. Дяконюк, Т. Мандзак, Л. Винницька, А. Стягар. Ярема Григорович завжди переймався долею своїх учнів і допомагав завершити наукові дослідження успішним захистом дисертації та майбутнім працевлаштуванням. Кожен учень з вдячністю пам’ятає допомогу і турботу Яреми Григоровича.

Під керівництвом проф. Я. Савули понад 25 років проводили науково-господарські роботи спільно з науковими, проектно-конструкторськими та виробничими підприємствами. Були розв’язані задачі міцності та надійності елементів електронної апаратури (кінескопів, тиристорів, приладів нічного бачення), задачі оптимального проектування. Для проведення обчислювальних експериментів з вивчення динаміки елементів кабіни літака під його керівництвом опрацьовували відповідні числові методи та розробляли програмне забезпечення. Під час наукової діяльності у Львівському університеті Я.Г. Савула особливу увагу приділяв співпраці з науковими установами Західного наукового центру НАН України.

Наукова діяльність Я.Г. Савули у Львівському університеті тісно пов’язана з викладацькою роботою. Навчальні курси, які підготував і читав Ярема Григорович, пов’язані з його науковими інтересами. Це курси з мов програмування, задач на власні значення, варіаційно-проекційні методи, чисельні методи, метод скінченних елементів, чисельні методи математичної фізики, комп’ютерне моделювання та ін. За час його керівництва факультет став базовим з проведення Всеукраїнської студентської олімпіади з програмування, а команда університету у 2008 р. здобула Золоту медаль Всесвітньої олімпіади з програмування, яка відбувалася в Канаді. Упродовж останніх років факультет є учасником TEMPUS проектів, студенти мають змогу здобувати магістерський ступінь у провідних університетах Європи.

Протягом багатьох років професор Я.Г. Савула активно займається міжнародною науковою діяльністю: був керівником групи у темі, яку виконували за програмою INTAS, керував спільними українсько-угорським і українсько-шведським проектами. У 1998 р. Ярема Григорович отримав індивідуальний міжнародний науковий грант “Вчені і викладачі”. Важливі контакти професора Я.Г. Савули з відомими вченими з Віденського технічного університету, Технічного університету м. Брно, Веспремського університету, університету м. Кобленц. Результати цієї співпраці – спільні наукові праці та великий обсяг виконаних наукових досліджень.

Професор Я.Г. Савула багато років був членом спеціалізованих вчених рад, членом редколегій наукових збірників і журналів. У 1991-1997 рр. очолював спеціалізовану раду з захисту кандидатських дисертацій Львівського університету. У 1994 р. був обраний членом Національного комітету України з теоретичної та прикладної механіки.

Вдячні учні та колеги по роботі щиро бажають ювіляру міцного здоров’я, довголіття, успіхів і нових звершень на благо процвітання нашої Батьківщини.

Редколегія